Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

16 päivänä kesäkuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue — Oikeudellinen yhteistyö siviilioikeudellisissa asioissa — Asetus (EY) N:o 805/2004 — Riitauttamattomia vaatimuksia koskeva eurooppalainen täytäntöönpanoperuste — 3 artiklan 1 kohdan b alakohta — Vahvistamisen edellytykset — Yksipuolinen tuomio — Riitauttamattoman vaatimuksen käsite — Asianosaisen toiminta menettelyssä tavalla, jota voidaan pitää vaatimuksen riitauttamatta jättämisenä

Asiassa C-511/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Tribunale di Bologna (Bolognan alioikeus, Italia) on esittänyt 6.11.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 14.11.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Pebros Servizi Srl

vastaan

Aston Martin Lagonda Ltd,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit D. Šváby, J. Malenovský, M. Safjan (esittelevä tuomari) ja M. Vilaras,

julkisasiamies: Y. Bot,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Pebros Servizi Srl, edustajanaan N. Maione, avvocato,

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan M. Salvatorelli, avvocato dello Stato,

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja J. Kemper,

— Euroopan komissio, asiamiehinään F. Moro ja M. Wilderspin,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.1.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee riitauttamattomia vaatimuksia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen käyttöönotosta 21.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 805/2004 (EUVL 2004, L 143, s. 15) 3 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty menettelyssä, jonka on pannut vireille Italiaan sijoittautunut Pebros Servizi Srl -niminen yhtiö ja jossa vaaditaan vahvistamaan Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautunutta Aston Martin Lagonda Ltd -nimistä yhtiötä (jäljempänä Aston Martin) vastaan annettu yksipuolinen tuomio asetuksessa N:o 805/2004 tarkoitetuksi eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Asetuksen N:o 805/2004 johdanto-osan 5, 6, 10, 12, 17 ja 20 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(5) ’Riitauttamattomien vaatimusten’ käsitteen olisi katettava kaikki tilanteet, joissa velkoja tilanteessa, jossa velallinen on todistettavasti jättänyt riitauttamatta rahamääräisen vaatimuksen laadun tai suuruuden, on joko saanut kyseistä velallista vastaan tuomioistuimen päätöksen tai täytäntöönpanokelpoisen asiakirjan, joka edellyttää velallisen nimenomaista suostumusta, olipa se tuomioistuimessa tehty sovinto tai virallinen asiakirja.

(6) Velallisen vastustamatta jättäminen, josta säädetään 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, voi tarkoittaa poissaoloa oikeuden istunnosta tai jättämistä kirjallisesti vastaamatta tuomioistuimen antamaan kehotukseen ilmoittaa aikomuksesta vastata asiassa.

– –

(10) Kun jäsenvaltion tuomioistuin on antanut riitauttamatonta vaatimusta koskevan tuomion velallisen osallistumatta menettelyyn, on luopuminen asian tutkimista koskevista menettelyistä täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa erottamattomasti yhteydessä siihen ja riippuvainen siitä, että vastaajan puolustautumisoikeuksien suojalla on riittävät takeet.

– –

(12) Olisi säädettävä tuomioon johtavia menettelyjä koskevat vähimmäisvaatimukset, jotta voidaan varmistaa, että velallinen saa riittävän ajoissa ja siten, että hänen on mahdollista valmistautua vastaamaan asiassa, tiedon häntä koskevasta oikeudenkäynnistä, hänen aktiiviselle oikeudenkäyntiin osallistumiselleen asetettavista vaatimuksista kyseisen vaatimuksen riitauttamiseksi sekä osallistumatta jättämisen seurauksista.

– –

(17) Tuomioistuinten, joilla on toimivalta tutkia, onko menettelyä koskevia vähimmäisvaatimuksia noudatettu kaikilta osin, olisi, jos ne toteavat vaatimuksia noudatetun, annettava eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen vahvistava vakiomuotoinen todistus, josta ilmenee tämä tutkinta ja sen tulos.

– –

(20) Riitauttamattomia vaatimuksia koskevaksi eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi vahvistamista koskevan hakemuksen tekemisen olisi oltava valinnaista velkojalle, joka voi sen sijaan valita [tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22.12.2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 (EYVL 2001, L 12, s. 1)] mukaisen tai muun yhteisön välineen mukaisen tunnustamis- ja täytäntöönpanojärjestelmän.”

4 Asetuksen N:o 805/2004 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Kohde”, säädetään seuraavaa:

”Tämän asetuksen tarkoituksena on ottaa käyttöön riitauttamattomia vaatimuksia koskeva eurooppalainen täytäntöönpanoperuste, jonka avulla tehdään vähimmäisvaatimukset vahvistamalla mahdolliseksi tuomioiden, tuomioistuimessa tehtyjen sovintojen ja virallisten asiakirjojen vapaa liikkuvuus kaikissa jäsenvaltioissa ilman, että täytäntöönpanevassa jäsenvaltiossa on ennen tunnustamista ja täytäntöönpanoa tarpeen suorittaa välivaiheen menettelyä.”

5 Asetuksen 3 artiklan, jonka otsikko on ”Eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi vahvistettavat täytäntöönpanoasiakirjat”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta sovelletaan riitauttamattomia vaatimuksia koskeviin tuomioihin, tuomioistuimessa tehtyihin sovintoihin ja virallisiin asiakirjoihin.

Vaatimusta on pidettävä ’riitauttamattomana’, jos

a) velallinen on nimenomaisesti hyväksynyt sen myöntämällä tai tuomioistuimen hyväksymällä tai tuomioistuinmenettelyn kuluessa tehdyllä sovinnolla; tai

b) velallinen ei ole missään vaiheessa tuomioistuinmenettelyn kuluessa vastustanut sitä tuomiojäsenvaltion lainsäädännön asianomaisten menettelyjä koskevien vaatimusten mukaisesti; tai

c) velallinen, joka on tuomioistuinmenettelyn kuluessa aluksi vastustanut vaatimusta, ei ole ollut läsnä tai edustettuna vaatimusta käsittelevässä oikeuden istunnossa, edellyttäen, että tämä menettely katsotaan tuomiojäsenvaltion lainsäädännön nojalla vaatimuksen tai velkojan väitteiden hiljaiseksi hyväksymiseksi; tai

d) velallinen on nimenomaisesti hyväksynyt sen virallisessa asiakirjassa.”

6 Saman asetuksen 6 artiklan, jonka otsikko on ”Eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi vahvistamisen edellytykset”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiossa annettu riitauttamatonta vaatimusta koskeva tuomio on tuomion antaneelle tuomioistuimelle milloin tahansa tehtävästä hakemuksesta vahvistettava eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi, jos

a) tuomio on täytäntöönpanokelpoinen tuomiojäsenvaltiossa; ja

b) tuomio ei ole ristiriidassa asetuksen (EY) N:o 44/2001 II luvun 3 ja 6 jaksossa säädettyjen toimivaltasääntöjen kanssa; ja

c) tuomioistuinmenettely tuomiojäsenvaltiossa on ollut III luvussa säädettyjen vaatimusten mukainen, kun kyse on tämän asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitetusta riitauttamattomasta vaatimuksesta – – ”

7 Asetuksen N:o 805/2004 9 artiklan, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen vahvistavan todistuksen antaminen”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen vahvistava todistus annetaan käyttämällä liitteessä I olevaa vakiolomaketta.”

8 Asetuksen N:o 805/2004 III luvussa, joka sisältää asetuksen 12–19 artiklan, säädetään riitauttamattomia vaatimuksia koskevien menettelyiden vähimmäisvaatimuksista. Nämä säännöt, joilla pyritään takaamaan velallisen puolustautumisoikeudet, koskevat haasteen tai muiden asiakirjojen tiedoksiantotapojen lisäksi myös mainitun asiakirjan informaatiosisältöä, ja niiden mukaan velalliselle on ilmoitettava saatavasta ja menettelystä sen riitauttamiseksi. Asetuksen 12 artiklan, jonka otsikkona on ”Vähimmäisvaatimusten soveltamisala”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sellaisen vaatimuksen johdosta annettu tuomio, joka on 3 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdan mukaisesti riitauttamaton, voidaan vahvistaa eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi vain, jos tuomioistuinmenettely tuomiojäsenvaltiossa on täyttänyt tässä luvussa säädetyt menettelyä koskevat vaatimukset.”

9 Asetuksen N:o 805/2004 27 artiklassa, jonka otsikkona on ”Suhde asetukseen (EY) N:o 44/2001”, säädetään seuraavaa:

”Tämä asetus ei vaikuta mahdollisuuteen hakea riitauttamattoman vaatimuksen johdosta annetun tuomion, tuomioistuimen hyväksymän sovinnon tai virallisen asiakirjan tunnustamista ja täytäntöönpanoa asetuksen (EY) N:o 44/2001 mukaisesti.”

Italian oikeus

10 Italian oikeudessa menettelyä vastaajan poissa ollessa säännellään siviiliprosessilain (Codice di procedura civile) II osan I jakson VI luvussa. Mainittu VI luku sisältää siviiliprosessilain 290–294 §:n.

11 Siviiliprosessilain 291 §:n, jonka otsikkona on ”Vastaajan poissaolo”, ensimmäisessä momentissa säädetään seuraavaa:

”Jos vastaaja ei vastaa asiassa ja asiaa tutkiva tuomioistuin havaitsee sellaisen virheen, joka aiheuttaa haasteen tiedoksiannon mitättömyyden, sen on asetettava kantajalle preklusiivinen määräaika uutta tiedoksiantoa varten. Uusi tiedoksianto estää vaatimusten raukeamisen.”

12 Saman lain 293 artiklassa, jonka otsikkona on ”Poissaolevan asianosaisen vastaaminen asiassa”, säädetään seuraavaa:

”Poissaolevaksi todettu asianosainen voi osallistua asian käsittelyyn menettelyn kaikissa vaiheissa aina vaatimusten täsmentämistä koskevaan istuntoon saakka.

Asiassa vastaaminen voi tapahtua jättämällä oikeudenkäyntikirjelmä, valtuutus tai muu asiakirja tai tulemalla paikalle istuntoon.

Asiassa vastaava poissaoleva asianosainen voi kaikissa tapauksissa riitauttaa häntä vastaan esitetyt asiakirjat ensimmäisessä istunnossa tai asiaa käsittelevän tuomioistuimen asettamassa määräajassa.”

13 Mainitun lain 294 §:n, jonka otsikkona on ”Menetetyn määräajan palauttaminen”, ensimmäisessä momentissa säädetään seuraavaa:

”Asiassa vastaava poissaoleva asianosainen voi pyytää asiaa käsittelevältä tuomioistuimelta lupaa saada esittää asiakirjoja, joiden esittämisoikeus muutoin olisi menetetty, jos se osoittaa, että se ei ole haastamisen tai haasteen tiedoksiannon mitättömyyden johdosta voinut saada tietoa asian käsittelystä tai ettei se ole voinut vastata asiassa siitä riippumattomasta syystä.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

14 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Pebros Servizi on haastanut Tribunale di Bolognaan (Bolognan alioikeus, Italia) useita yhtiöitä, mukaan luettuna Aston Martin.

15 Pebros Servizin ja Aston Martinin välinen menettely käytiin mainitussa tuomioistuimessa Aston Martinin poissa ollessa, vaikka ennakkoratkaisupyynnön mukaan haaste oli annettu sille asianmukaisesti tiedoksi ja sille oli annettu mahdollisuus osallistua kyseiseen menettelyyn.

16 Tribunale di Bolognan 24.1.2014 antamalla tuomiolla Aston Martin tuomittiin maksamaan Pebros Servizille 18 000 euroa tuomion julistamisesta korvauksen maksamiseen laskettavine laillisine korkoineen ja oikeudenkäyntikulut, joista 835 euroa oli oikeudenkäyntimaksuja ja 9 500 euroa asianosaiskuluja, korotettuna arvonlisäverolla ja muilla kansallisessa oikeudessa säädetyillä sosiaaliturvan lisämaksuilla.

17 Koska edellä mainitusta tuomiosta ei valitettu, se sai lainvoiman.

18 Pebros Servizi jätti 14.10.2014 Tribunale di Bolognaan hakemuksen mainitun tuomion vahvistamiseksi asetuksessa N:o 805/2004 tarkoitetuksi eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi, jotta se voisi panna vireille täytäntöönpanomenettelyn saatavansa perimiseksi.

19 Kansallinen tuomioistuin epäilee asetuksen N:o 805/2004 sovellettavuutta pääasiassa, koska Italian oikeusjärjestyksessä menettelystä poissaolo ei merkitse sitä, että vastaaja myöntää sitä vastaan esitetyt vaatimukset. Täten on ratkaistava kysymys siitä, voidaanko yksipuolinen tuomio rinnastaa riitauttamattoman vaatimuksen johdosta annettuun tuomioon.

20 Kansallinen tuomioistuin toteaa tästä, että riitauttamatta jättämisen käsitettä voidaan tulkita kahdella tavalla. Ensimmäinen tulkinta, jota mainittu tuomioistuin esittää ja joka perustuu kansalliseen oikeuteen, estää asetuksen N:o 805/2004 soveltamisen, koska Italian oikeusjärjestyksessä säädetty vastaajan poissa ollessa käytävä menettely ei merkitse vaatimusten riitauttamatta jättämistä. Sen sijaan toisen tulkintavaihtoehdon mukaan riitauttamatta jättämisen käsite määritellään itsenäisesti unionin oikeudessa, ja se kattaa myös menettelystä poissa olemisen.

21 Tässä tilanteessa Tribunale di Bologna on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko asiassa, jossa annetaan yksipuolinen tuomio (in absentia) istunnosta poissa ollutta / menettelyyn osallistumatta jättänyttä asianosaista vastaan mutta jossa istunnosta poissa ollut / menettelyyn osallistumatta jättänyt asianosainen ei kuitenkaan millään tavoin nimenomaisesti ole ilmaissut hyväksyvänsä esitettyjä vaatimuksia,

sovellettava kansallista oikeutta sen selvittämiseksi, onko kyseistä asianosaisen menettelyä pidettävä asetuksessa N:o 805/2004 tarkoitettuna riitauttamatta jättämisenä, ja onko tällöin tarvittaessa katsottava, ettei vaatimusta ole kansallisen oikeuden mukaan pidettävä riitauttamattomana,

vai

tarkoittaako yksipuolinen tuomio / in absentia jo luonteensakin puolesta unionin oikeuden perusteella riitauttamatta jättämistä, joka kansallisen tuomioistuimen arvioinneista riippumatta aiheuttaa asetuksen N:o 805/2004 soveltamisen?”

Ennakkoratkaisupyynnön ja ennakkoratkaisukysymyksen tutkittavaksi ottaminen

22 Italian hallitus väittää, että sekä ennakkoratkaisupyyntö että ennakkoratkaisukysymys on jätettävä tutkimatta.

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

23 Italian hallituksen mukaan Tribunale di Bologna ei pääasiassa ole SEUT 267 artiklassa tarkoitettu ”tuomioistuin”, koska menettely, jota se noudattaa, kun sen ratkaistavana on hakemus tuomioistuinratkaisun vahvistamiseksi eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi, ei täytä edellytyksiä, joiden perusteella kyseisen menettelyn voitaisiin katsoa olevan lainkäyttöä, vaan mainittu menettely on paremminkin rinnastettava puhtaasti hallinnolliseen menettelyyn tai hakemuslainkäyttömenettelyyn.

24 Tämän suhteen on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että vaikka SEUT 267 artiklassa ei edellytetä asian saattamiseksi unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi sitä, että menettely, jonka yhteydessä kansallinen tuomioistuin esittää ennakkoratkaisukysymyksen, olisi kontradiktorinen, kansalliset tuomioistuimet voivat pyytää unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua ainoastaan silloin, kun niissä on vireillä oikeusriita ja kun niissä vireillä olevan menettelyn tarkoituksena on ratkaisun antaminen tuomiovaltaa käyttäen (tuomio 25.6.2009, Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, 33 ja 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

25 Tilanne on näin menettelyssä, joka johtaa tuomioistuinratkaisun vahvistamiseen eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi. Unionin tuomioistuin on jo täsmentänyt, että mainittu menettely edellyttää asetuksessa N:o 805/2004 säädettyjen edellytysten tutkimista tuomioistuimessa, jotta voidaan arvioida, onko vähimmäisvaatimuksia, joilla pyritään takaamaan velallisen puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen, noudatettu (tuomio 17.12.2014, Imtech Marine Belgium, C-300/14, EU:C:2015:825, 46 ja 47 kohta).

26 Näin ollen mainitulla asetuksella velvoitetaan elin, joka vahvistaa tuomioistuinratkaisun eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi, suorittamaan lukuisia varmistuksia asetuksen N:o 805/2004 liitteessä I olevassa lomakkeessa luetelluista seikoista. Vahvistamisen kohteena olevan ratkaisun antamiseen johtaneen tuomioistuinmenettelyn asianmukaisuuden valvonta, joka kyseisen tuomioistuimen on vahvistamisvaiheessa suoritettava, ei – kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 29 kohdassa – poikkea tuomiovaltaa käyttäen suoritettavista tarkistuksista, jotka sen on tehtävä muissa menettelyissä ennen ratkaisun antamista tuomiovaltaa käyttäen. Asetuksen 6 artiklassa asetetaan lisäksi mainitulle tuomioistuimelle – kyseisen aikaisemman tuomioistuinmenettelyn sääntöjenmukaisuudesta ja toimivaltasäännösten noudattamisesta varmistumisen lisäksi – velvollisuus varmistua muun muassa annetun ratkaisun täytäntöönpanokelpoisuudesta ja vaatimuksen luonteesta.

27 Siitä huolimatta, että vahvistamismenettely käydään sen jälkeen, kun oikeusriita on ratkaistu tuomiolla, joka päättää asian käsittelyn tuomion antaneessa tuomioistuimessa, ilman vahvistamista tämä tuomio ei voi vielä, kuten julkisasiamies huomauttaa ratkaisuehdotuksensa 32 kohdassa, liikkua vapaasti eurooppalaisella oikeusalueella.

28 Tästä on muistutettava, että vaikka SEUT 267 artiklan toisessa kohdassa oleva ilmaus ”antaa päätös” kattaa kokonaisuudessaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen antamaan ratkaisuun johtavan menettelyn, tätä ilmausta on tulkittava laajasti, jotta voidaan välttää lukuisten menettelyllisten kysymysten tutkimatta jättäminen ja se, ettei unionin tuomioistuin voi antaa niitä koskevaa tulkintaa eikä voi arvioida kaikkien niiden unionin oikeuden säännösten tulkintaa, joita kansallisen tuomioistuimen on sovellettava (ks. vastaavasti tuomio 17.2.2011, Weryński, C-283/09, EU:C:2011:85, 41 ja 42 kohta ja tuomio 11.6.2015, Fahnenbrock ym., C-226/13, C-245/13, C-247/13 ja C-578/13, EU:C:2015:383, 30 kohta).

29 Näin ollen tuomion eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi vahvistamista koskeva menettely ei toiminnallisesti ole aiemmasta tuomioistuinmenettelystä erillinen menettely vaan sen viimeinen vaihe, joka on tarpeen menettelyn täyden tehokkuuden varmistamiseksi mahdollistamalla velkojan ryhtyvän saatavansa perintään.

30 Edellä esitetyn perusteella on katsottava, että tuomioistuinratkaisun eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi vahvistaminen on lainkäyttötoimi, jota annettaessa kansallinen tuomioistuin voi esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen. Täten ennakkoratkaisupyyntö voidaan ottaa tutkittavaksi.

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

31 Italian hallitus väittää, että esitetty ennakkoratkaisupyyntö on jätettävä tutkimatta, koska esitetyllä kysymyksellä ei ole merkitystä siitä syystä, ettei asetuksen N:o 805/2004 soveltaminen pääasian oikeudenkäyntiin ole pakollista. Italian hallituksen mukaan tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12.12.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 (EUVL 2012, L 351, s. 1) soveltamisella kyseiseen asiaan voidaan välttää riitauttamattoman vaatimuksen määritelmän aiheuttama ongelma, sellaisena kuin se ilmenee mainitussa riidassa, koska viimeksi mainitussa asetuksessa ei viitata kansallisiin menettelysääntöihin.

32 Tästä riittää, kun muistutetaan, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen esittämillä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta, ja tästä syystä unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän ennakkoratkaisupyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. tuomio 11.6.2015, Fahnenbrock ym., C-226/13, C-245/13, C-247/13 ja C-578/13, EU:C:2015:383, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Käsiteltävässä asiassa Pebros Servizi on hakenut asetuksen N:o 805/2004 mukaisesti tuomion vahvistamista eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi. Näin ollen kyseistä hakemusta käsittelevän tuomioistuimen on varmistuttava siitä, että mainitussa asetuksessa säädetyt edellytykset täyttyvät. Riippumatta siitä, ettei asetusta N:o 1215/2012 voida ajallisesti soveltaa pääasian oikeudenkäyntiin, koska sen tosiseikat ovat tapahtuneet ennen mainitun asetuksen soveltamisen alkamispäivää, sillä seikalla, että jos puheena oleva hakemus hylätään, Pebros Servizi voi Italian hallituksen mukaan panna vireille viimeksi mainitussa asetuksessa säädetyn täytäntöönpanomenettelyn tai valita suoraan tämän menettelyn, ei ole mitään merkitystä esitetyn ennakkoratkaisukysymyksen kannalta.

34 Ennakkoratkaisukysymys on näin ollen otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

35 Kansallinen tuomioistuin pyrkii ennakkoratkaisukysymyksellään selvittämään, onko silloin, kun asiassa annetaan yksipuolinen tuomio, edellytykset, joiden mukaisesti vaatimusta on pidettävä asetuksen N:o 805/2004 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”riitauttamattomana”, määritettävä tuomioistuinvaltion lain mukaisesti vai itsenäisesti yksinomaan mainitun asetuksen perusteella.

36 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sekä unionin oikeuden yhtenäinen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että unionin oikeuden sellaisen säännöksen tai määräyksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen merkityksensä ja ulottuvuutensa määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti ja että tässä tulkinnassa on otettava huomioon säännöksen tai määräyksen asiayhteys sekä kyseisellä lainsäädännöllä tavoiteltu päämäärä (tuomio 5.12.2013, Vapenik, C-508/12, EU:C:2013:790, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

37 Tästä on todettava, että asetuksessa N:o 805/2004 ei määritellä käsitettä ”riitauttamaton vaatimus” viittauksella jäsenvaltioiden oikeuteen. Asetuksen 3 artiklan ja viidennen perustelukappaleen tarkastelusta päinvastoin ilmenee, että kyseinen käsite on unionin oikeuden itsenäinen käsite. Mainitun asetuksen 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b ja c alakohdassa olevat viittaukset jäsenvaltioiden oikeuteen eivät koske kyseisen käsitteen sisällön muodostavia seikkoja vaan erityisiä tekijöitä sen soveltamisessa.

38 Asetuksen N:o 805/2004 viidennessä perustelukappaleessa todetaan, että ”riitauttamattomien vaatimusten” käsitteen olisi katettava kaikki tilanteet, joissa velkoja tilanteessa, jossa velallinen on todistettavasti jättänyt riitauttamatta rahamääräisen vaatimuksen laadun tai suuruuden, on saanut kyseistä velallista vastaan esimerkiksi tuomioistuinratkaisun.

39 Kuten ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, Aston Martin – jolle oli asianmukaisesti ilmoitettu sen asemasta velallisena ja jolle oli annettu mahdollisuus osallistua tuomioistuinmenettelyyn – ei ollut ryhtynyt mihinkään toimiin menettelyn kuluessa eikä osallistunut menettelyyn missään vaiheessa. Tästä syystä sitä vastaan annettiin yksipuolinen tuomio. Tästä seuraa, että kyseisen yhtiön tilanteeseen sovelletaan asetuksen N:o 805/2004 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohtaa, jonka mukaan vaatimusta on pidettävä riitauttamattomana, jos ”velallinen ei ole missään vaiheessa tuomioistuinmenettelyn kuluessa vastustanut sitä tuomiojäsenvaltion lainsäädännön asianomaisten menettelyjä koskevien vaatimusten mukaisesti”.

40 Mainitun asetuksen kuudennessa perustelukappaleessa täsmennetään tästä, että velallisen vastustamatta jättäminen, josta säädetään saman asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, voi tarkoittaa poissaoloa oikeuden istunnosta tai jättämistä kirjallisesti vastaamatta tuomioistuimen antamaan kehotukseen ilmoittaa aikomuksesta vastata asiassa.

41 Täten vaatimuksen voidaan katsoa olevan asetuksen N:o 805/2004 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”riitauttamaton”, jos velallinen ei toimi mitenkään vastustaakseen sitä eli jättää kirjallisesti vastaamatta tuomioistuimen antamaan kehotukseen ilmoittaa aikomuksesta vastata asiassa tai on poissa oikeuden istunnosta.

42 Näin ollen on todettava, että sillä seikalla, että Italian oikeuden mukaan yksipuolinen tuomio ei vastaa riitauttamattoman vaatimuksen johdosta annettua tuomiota, ei ole merkitystä kansallisen tuomioistuimen esittämään kysymykseen annettavan vastauksen kannalta. Asetuksen N:o 805/2004 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa oleva nimenomainen viittaus jäsenvaltioiden menettelysääntöihin ei koske velallisen menettelystä poissaolon oikeudellisia seurauksia, jotka määritellään itsenäisesti kyseisen asetuksen nojalla, vaan yksinomaan menettelytapoja, joiden mukaisesti velallinen voi tehokkaasti vastustaa vaatimusta.

43 Asetuksessa N:o 805/2004 nimittäin säädetään ainoastaan menettelyllisistä vähimmäissäännöistä, jotka ovat tarpeen poissaolevan velallisen puolustautumisoikeuksien kunnioittamiseksi, eikä sillä säännellä kaikkia vaatimuksen riitauttamiseen liittyviä tekijöitä, kuten riitauttamistoimen muotoa, riitauttamismenettelyyn osallistuvia elimiä tai sovellettavia määräaikoja. Tämän johdosta velallisen on tehtävä puheena oleva riitauttaminen kussakin jäsenvaltiossa voimassa olevien siviiliprosessisääntöjen mukaisesti.

44 Asetuksen N:o 805/2004 III luvussa säädettyjen ja tämän tuomion edellisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyllisten vähimmäissääntöjen – joiden noudattaminen on asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti tarpeen, jotta jäsenvaltiossa annettu riitauttamatonta vaatimusta koskeva tuomio voidaan vahvistaa eurooppalaiseksi täytäntöönpanoperusteeksi – tarkoituksena on lisäksi asetuksen 12 perustelukappaleen mukaisesti varmistaa, että velallinen saa riittävän ajoissa ja siten, että hänen on mahdollista valmistautua vastaamaan asiassa, tiedon häntä koskevasta oikeudenkäynnistä, hänen aktiiviselle oikeudenkäyntiin osallistumiselleen asetettavista vaatimuksista kyseisen vaatimuksen riitauttamiseksi sekä osallistumatta jättämisen seurauksista. Asetuksen N:o 805/2004 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetussa yksipuolista tuomiota koskevassa erityistapauksessa näillä menettelyllisillä vähimmäissäännöillä pyritään varmistamaan riittävät takeet puolustautumisoikeuksien kunnioittamiseksi.

45 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että silloin, kun asiassa annetaan yksipuolinen tuomio, edellytykset, joiden mukaisesti vaatimusta on pidettävä asetuksen N:o 805/2004 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”riitauttamattomana”, on määritettävä itsenäisesti mainitun asetuksen perusteella.

Oikeudenkäyntikulut

46 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Silloin, kun asiassa annetaan yksipuolinen tuomio, edellytykset, joiden mukaisesti vaatimusta on pidettävä riitauttamattomia vaatimuksia koskevan eurooppalaisen täytäntöönpanoperusteen käyttöönotosta 21.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 805/2004 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”riitauttamattomana”, on määritettävä itsenäisesti mainitun asetuksen perusteella.

Allekirjoitukset